

15 -ാം കേരള നിയമസഭ

13 -ാം സമ്മേളനം

നക്ഷത്ര ചിഹ്നം ഇല്ലാത്ത ചോദ്യം നം. 969

11-02-2025 - ൽ മറുപടിയ്ക്ക്

മനുഷ്യ-വന്യജീവി സംഘർഷം നേരിടാൻ കേന്ദ്രസഹായം

ചോദ്യം	ഉത്തരം
<p align="center">ഡോ. എം. കെ. മുനീർ</p>	<p align="center">ശ്രീ. എ. കെ. ശശീന്ദ്രൻ (വനം-വന്യജീവി വകുപ്പ് മന്ത്രി)</p>
<p>(എ) മനുഷ്യ-വന്യജീവി സംഘർഷം നേരിടാൻ നിലവിൽ കേന്ദ്രസഹായം ലഭിക്കുന്നുണ്ടോ; ഇക്കാര്യത്തിനായി കേന്ദ്രത്തെ സമീപിച്ചിരുന്നോ; വിശദമാക്കുമോ;</p>	<p>(എ) മനുഷ്യ-വന്യമൃഗ സംഘർഷം നേരിടാൻ നിലവിൽ പരിമിതമായ കേന്ദ്രസഹായം ലഭിക്കുന്നുണ്ട്. മനുഷ്യ-വന്യജീവി സംഘർഷ ലഘൂകരണത്തിനായി തുക ലഭിച്ചുവരുന്നത് കേന്ദ്രാവിഷ്കൃത പദ്ധതികളായ 2406-02-110-35 പ്രോജക്ട് എലിഫന്റ് (60:40 അനുപാതത്തിൽ), & 2406-02-110-52 IDWH – Outside PA (60:40 അനുപാതത്തിൽ) എന്നീ ശീർഷകങ്ങളിലും സംസ്ഥാന പദ്ധതിയായ 2406-02-110-09 Measures to Reduce Man-Animal Conflict, & 2406-01-800-92 Relief to Victims എന്നിവയിലുമാകുന്നു. കേന്ദ്ര സർക്കാരിന്റെ മേൽ പരാമർശിച്ച രണ്ട് പദ്ധതികളിൽ അനുവദിക്കുന്ന മുഴുവൻ തുകയും മനുഷ്യ-വന്യജീവി സംഘർഷ ലഘൂകരണ പദ്ധതികൾക്ക് മാത്രം ഉള്ളവയല്ല. കഴിഞ്ഞ മൂന്ന് വർഷത്തെ കണക്ക് പരിശോധിച്ചാൽ മനുഷ്യ-വന്യജീവി സംഘർഷ ലഘൂകരണത്തിന് കേന്ദ്രാവിഷ്കൃത പദ്ധതികളിലൂടെ സംസ്ഥാന വനം വകുപ്പിന് അനുവദിച്ചത് ശരാശരി ഒരു വർഷം 585 ലക്ഷം രൂപ മാത്രമാകുന്നു. വന്യജീവി സംരക്ഷണം ഉറപ്പുവരുത്താനുള്ള വിവിധ പദ്ധതി ഘടകങ്ങളിൽ ഒരു ഘടകം മാത്രമാണ് മനുഷ്യ-വന്യജീവി സംഘർഷ ലഘൂകരണം. എന്നാൽ മേൽ സൂചിപ്പിച്ച സംസ്ഥാന പദ്ധതികൾ രണ്ടും മനുഷ്യ-വന്യമൃഗ സംഘർഷ ലഘൂകരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് മാത്രം ഉള്ളതാകുന്നു. ടി സംസ്ഥാന പദ്ധതികളിലൂടെ പ്രസ്തുത ആവശ്യത്തിലേക്കായി ശരാശരി ഒരുവർഷം 3493 ലക്ഷം രൂപ ലഭിച്ചുവരുന്നു.</p> <p>മനുഷ്യ-വന്യമൃഗ സംഘർഷം ലഘൂകരിക്കുന്നതിന് സംസ്ഥാന സർക്കാർ 620 കോടി (60:40 അനുപാതത്തിൽ) രൂപയ്ക്ക് 5 വർഷത്തേക്കുള്ള ഒരു കർമ്മ പദ്ധതി തയ്യാറാക്കി കേന്ദ്രാവിഷ്കൃത പദ്ധതിയിൽ ഉൾപ്പെടുത്തി ധനസഹായത്തിനായി 07/09/2021-ൽ കേന്ദ്ര വനം-പരിസ്ഥിതി മന്ത്രാലയത്തിൽ സമർപ്പിക്കുകയും ആയത് 22/11/2021 ൽ ബഹു.</p>

		<p>കേന്ദ്ര വനം-പരിസ്ഥിതി മന്ത്രിക്ക് നേരിട്ട് സമർപ്പിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. തുടർന്ന് നിലവിൽ വിവിധ കേന്ദ്രാവിഷ്കൃത പദ്ധതികൾ, CAMPA എന്നിവ മുഖാന്തിരം സംസ്ഥാനവുമായി ചെലവ് പങ്കിടുന്ന പദ്ധതികൾക്ക് ധനസഹായം നൽകുന്നുണ്ടെന്നും, ടി പ്രൊപ്പോസലിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള വിധത്തിലുള്ള ദീർഘകാല സുസ്ഥിര പദ്ധതികൾക്ക് ശാസ്ത്രീയവും ആധുനികവുമായ രീതികൾ അവലംബിച്ച് വിവിധ സംസ്ഥാന പദ്ധതികളിൽ നിന്നും വിഭവസമാഹരണം നടത്തണമെന്നും ബഹു. കേന്ദ്ര വനം പരിസ്ഥിതി വകുപ്പ് മന്ത്രി അറിയിച്ചിരുന്നു.</p>
(ബി)	<p>ഈ വിഷയത്തിൽ കേന്ദ്രസഹായം ലഭിക്കാൻ എന്തെല്ലാം നടപടികൾ സ്വീകരിക്കാനാണ് ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്; വിശദമാക്കുമോ?</p>	<p>(ബി) മനുഷ്യ-വന്യമൃഗ സംഘർഷത്തിന് ഇരയാകുന്നവർക്ക് നഷ്ടപരിഹാരം നൽകുന്നതിനും മനുഷ്യ-വന്യമൃഗ സംഘർഷം ലഘൂകരിക്കുന്നതിനുമുള്ള വിവിധ മാർഗ്ഗങ്ങൾ അവലംബിക്കുന്നതിനുമായി കൂടുതൽ കേന്ദ്രവിഹിതം ലഭിക്കുന്നതിന് വിവിധ കേന്ദ്രാവിഷ്കൃത പദ്ധതികളുടെ Annual Plan of Operation ൽ ഉൾപ്പെടുത്തി വരുന്നുണ്ട്.</p>

സെക്ഷൻ ഓഫീസർ